

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa P. Ś.
przeciwko [...] G. [...] spółce jawnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 marca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt V ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda
kwotę 2717 (dwa tysiące siedemset siedemnaście) złotych
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanej [...] G. [...] sp. j. z siedzibą w W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 21 marca 2016 r. zasądającego od pozwanej na rzecz powoda P. Ś. kwotę 77.931 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo sprecyzowanych w punkcie pierwszym sentencji. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że podzielił stanowisko Sąd Okręgowego co do abuzywności postanowienia umownego o zrzeczeniu się wszelkich przysługujących powodowi roszczeń z umowy przedwstępnej podnosząc, że powód nie miał wpływu na jego treść, nie było ono negocjowane, powód wyraźnie sprzeciwiał się temu zapisowi, a pozwana na ten sprzeciw nie zareagowała. Sąd Apelacyjny stwierdził, że było to postanowienie umowy zawarte z konsumentem niezgodnione indywidualnie, które kształtowało jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, albowiem mocą tego postanowienia pozwana zwalniała się całkowicie z odpowiedzialności kontraktowej, a powód w zamian za to ustępstwo nic nie uzyskiwał.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwaną. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie czy w świetle art. 385¹ § 3 k.c. brak reakcji przedsiębiorcy na złożoną przez konsumenta ofertę zmiany zaproponowanych mu postanowień umownych, które mają charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385³ k.c. winien być w sposób automatyczny kwalifikowany, jako brak rzeczywistego wpływu na treść tych postanowień po stronie konsumenta w sytuacji, gdy brak reakcji przedsiębiorcy nie spotkał się z żadną reakcją ze strony konsumenta.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań.

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżąca nie przedstawiła jakichkolwiek kontrowersji lub rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołuje postawione przez nią pytanie, nie wykazała również jego poważnego i uniwersalnego charakteru ani konieczności zajęcia

stanowiska przez Sąd Najwyższy. W istocie skarżąca nie sformułowała wątpliwości na tle konkretnych przepisów, a zakwestionowała zastosowanie art. 385¹ § 3 k.c. w okolicznościach sprawy, w której wniesiono skargę. Nie zanegowała przy tym, że sporne postanowienie umowy o zrzeczeniu się roszczeń z umowy przedwstępnej miało charakter niedozwolonej klauzuli umownej w rozumieniu art. 385³ pkt 2 w zw. z art. 385¹ § 1 k.c., ale stanęła na stanowisku, że w okolicznościach sprawy należy przyjąć, że zostało ono uzgodnione indywidualnie.

Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie kwalifikacji postanowień umowy, jako nieuzgodnionych indywidualnie, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie. W celu ustalenia czy konkretne postanowienie umowne należy kwalifikować jako „nieuzgodnione indywidualnie” należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia „rzeczywisty wpływ” (art. 385¹ § 3 k.c.), co zwykle nie będzie miało miejsca w przypadku postanowień umowy przyjętych z wzorca zaproponowanemu konsumentowi przez przedsiębiorcę. Dla zrealizowania przesłanki rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień umownych nie wystarczy wykazanie, że konsument dowiedział się o treści klauzuli w odpowiednim czasie, a strony prowadziły w tym przedmiocie negocjacje. Konieczne jest udowodnienie wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli, w wyniku rzetelnych negocjacji w ramach, których konsument miał realny wpływ na treść określonego postanowienia umownego, chyba że zostało ono sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie. Takiego charakteru nie będzie miało nie podjęcie przez przedsiębiorcę negocjacji w odniesieniu do zakwestionowanego przez konsumenta abuzywnego postanowienia umowy, a w to miejsce zgłoszenie żądania zawarcia umowy w kształcie odpowiadającym wzorcowi pod rygorem odstąpienia od umowy z winy konsumenta.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800 ze zm.).